

GENOOTSCHAP NEDERLAND - ARUBA

NIEUWSBRIEF 1 / JANUARI 2021

Geachte deelnemer van het Genootschap Nederland-Aruba, geachte lezer!

Hierbij ontvangt u de eerste Nieuwsbrief van dit nieuwe jaar. Namens alle bestuursleden van het Genootschap Nederland-Aruba wens ik u een 2021 toe, in de hoop dat wij elkaar dit jaar weer op de vertrouwde wijze kunnen begroeten op onze bijeenkomsten. Ondertussen bereiden wij digitale bijeenkomsten voor, zoals in april, over het onderzoek van de Nationale ombudsman naar de ernstige knelpunten voor Caribische studenten in Nederland. Elders leest u daarover in deze nieuwsbrief.

De Arubaanse premier Evelyn Wever-Croes begon het nieuwe jaar met de herdenking van 35 jaar status aparte. Het bestuur van het Genootschap Nederland-Aruba feliciteert Aruba van harte met dit jubileumjaar en wenst het land en zijn bevolking in 2021 veerkracht en financieel-economisch herstel toe.

In deze nieuwsbrief ook aandacht voor de inspirerende woorden in de Kersttoespraak van gouverneur Alfonso Boekhoudt: 'Met dezelfde kracht, vastberadenheid en burgerzin die wij in 2020 hebben getoond, kunnen wij ook de uitdagingen van het komende jaar het hoofd bieden'.

Tweede Kamerlid André Bosman (VVD) schreef een beschouwing over het Koninkrijk. In maart neemt hij afscheid van het parlement. Bosman: 'We moeten nu kiezen hoe wij verder kunnen in het Koninkrijk'.

Tot slot attenderen wij op de kabinetsreactie op het onderzoek naar koloniale collecties. Minister Ingrid van Engelshoven (OCW): 'Geroofde cultuurgoederen horen niet in de Rijkscollectie thuis'.

Nico van Grieken
Voorzitter

= = = = = = = = = =

INHOUD

- Gouverneur Boekhoudt: 'Met kracht en vastberadenheid de uitdagingen van het komende jaar het hoofd bieden'
- Premier Evelyn Wever-Croes over 35 jaar status aparte: 'Geweldig veel bereikt en andere landen geïnspireerd om te vechten voor autonomie'
- André Bosman (VVD) neemt afscheid van de Tweede Kamer: 'We moeten nu echt kiezen hoe we verder kunnen in het Koninkrijk'
- Minister Van Engelshoven (OCW) over koloniale collecties en erkenning van onrecht: 'Als een land wil, geven wij geroofde cultuurgoederen terug'
- Nationale ombudsman Reinier van Zutphen roept overheden op knelpunten voor Caribische studenten weg te nemen: 'Deze jonge talenten zijn van groot belang voor de toekomst van de eilanden'

* * *

Gouverneur Alonso Boekhoudt in Kersttoespraak 2020

‘Met dezelfde kracht en vastberadenheid als in 2020 de uitdagingen van het komende jaar het hoofd bieden’

‘In 2020 hebben wij met eigen ogen gezien hoe verlaten, stil en inactief ons eiland was. Alles wat wij in de laatste vijftig jaar hebben bereikt qua ontwikkeling stagneerde zonder dat wij iets konden doen. Dit jaar is de hele wereld stil komen te staan’.

Dit zei de gouverneur van Aruba, Alfonso Boekhoudt, in zijn kersttoespraak van december 2020. De oud-gevolmachtigde minister van Aruba (2013-2016) ging uitgebreid in op de gevolgen van het coronavirus voor de Arubaanse bevolking. ‘Veel van onze burgers hebben deze periode in eenzaamheid en isolatie doorgebracht. Maar er zijn ook veel mensen die hun werk zijn kwijtgeraakt’.

Lessen geleerd

COVID-19 heeft ons meerdere lessen geleerd, aldus Boekhoudt. ‘Het heeft ons geleerd hoe kwetsbaar wij zijn voor externe invloeden: hoe iets dat aan de andere kant van de wereld is ontstaan ook ons diep kan raken. Het heeft ons geleerd dat gedrag en discipline - of het gebrek daaraan - van invloed kan zijn op het werk en inkomen van onze medemens; het kan van invloed zijn op het leven van een geliefde en de ontwikkeling van ons hele land’.

Hij noemde het o.m. bewonderenswaardig hoe iedereen verschillen aan de kant zette en voorrang gaf aan een nationaal belang. ‘Als mensen willen wij de ander moed inspreken en zeggen dat ‘alles goed komt’ en dat ‘wij weer teruggaan naar het normale’. En ja, dat zal zeker gebeuren! Wij hebben eerder crisisperiodes doorgemaakt in ons land, waaruit wij samen - als één land - zijn gekomen’.

Verenigen en samenwerken

Met dezelfde kracht, vastberadenheid en burgerzin die wij in 2020 hebben getoond, kunnen wij ook de uitdagingen van het komende jaar het hoofd bieden, zei Boekhoudt. ‘Laten wij ons verenigen en samenwerken. Dat onze deugden mogen bloeien. Laten wij de voorspellingen van rampspoed, ongefundeerde meningen en valse berichten aan de kant zetten en vermijden dat die ons leven beheersen. [...] Wij hebben bewezen dat onze inspanningen en opofferingen niet voor niets zijn geweest. Door discipline en vastberadenheid wisten wij het aantal besmettingen te verlagen, onze grenzen te openen voor toeristen en onze economie te reactiveren’.

Uit naam van de Arubaanse gemeenschap sprak gouverneur Boekhoudt speciale dank uit aan allen die hun persoonlijk belang aan de kant hebben gezet en ons eiland door de twee besmettingsgolven hebben geholpen. ‘Degenen in de eerste lijn - handhaving en de medische sector - maar natuurlijk ook allen die werkzaam zijn voor onze overheidsbedrijven en onze supermarkten; degenen die reinigingsdiensten leveren en vrijwilligerswerk doen; al onze docenten die hard gewerkt hebben om de scholen weer te openen en geopend te laten en eveneens dank aan alle andere mensen, groepen of organisaties die hun verantwoordelijkheid hebben genomen onder deze buitengewone omstandigheden’.

* * *

Premier Evelyn Wever-Croes over 35 jaar status aparte

‘We hebben geweldig veel bereikt en ook andere landen geïnspireerd om te vechten voor hun autonomie’

Premier Evelyn Wever-Croes is het nieuwe jaar 2021 begonnen met de herdenking van 35 jaar status aparte. ‘Dankzij de vastberadenheid en hartelijkheid van onze mensen hebben we geweldige dingen bereikt en kregen wij het respect en de bewondering van veel landen in de regio’.

De Arubaanse minister-president herinnert eraan dat de status aparte ook andere landen inspireerde om te vechten voor hun autonomie. ‘Hoewel het niet altijd ging zoals we wilden, hadden we de moed en het vermogen om het verkeerde recht te zetten, wat ons tot een gerespecteerd land maakt’.

Wever-Croes noemt 2021 ‘in alle opzichten’ een hersteljaar, waarin economie en toerisme zullen verbeteren en Aruba zich kan concentreren op andere bedrijfstakken. ‘Dit zal leiden tot financieel herstel van Aruba. Herstel van de arbeidsmarkt zal leiden tot meer banen en betere arbeidsomstandigheden. We zullen ook herstel zien in het onderwijs na het verlies van vorig jaar. We zullen de sociale crisis vastberaden aanpakken.’

De premier begeleidt haar ambitie met het logo ‘Aña di recuperacion’.

* * *

Beschouwing André Bosman bij zijn aanstaande afscheid als Tweede Kamerlid voor de VVD

‘We moeten nu echt gaan kiezen hoe we verder kunnen in het Koninkrijk’

Tweede Kamerlid André Bosman

‘Voor wie is de autonomie? Voor bestuurders, om hun salaris te verhogen terwijl iedereen moet inleveren? Voor Statenleden om de aanstelling van een collega te

frustreren?’ Aldus Tweede Kamerlid André Bosman (VVD) in september 2020. In debatten over Caribische aangelegenheden nam hij geen blad voor de mond. In maart vertrekt hij. Op verzoek van het Genootschap Nederland-Aruba schreef hij een beschouwing over onze Koninkrijksrelaties. Hoe verder in het Koninkrijk?

‘Na bijna elf jaar Tweede Kamerlidmaatschap voor de VVD komt het moment dat ik afscheid ga nemen van mijn werk in de Kamer. Na komende verkiezing van 17 maart 2021 zal ik er niet meer terugkeren. Het Genootschap Nederland-Aruba heeft mij gevraagd een beschouwing te geven over de toekomst van het Koninkrijk. Die vraag wil ik graag beantwoorden.

Meer aandacht voor het Koninkrijk

Allereerst wil ik constateren dat eenieder die betrokken raakt bij de Cariben, een zwak heeft of krijgt voor het prachtige gebied in ons Koninkrijk. Als politieke portefeuille wordt het niet als politiek zwaar gezien of als politiek relevant. En dat is jammer want het Koninkrijk gaat over ons allemaal en over onze gezamenlijkheid binnen het Koninkrijk. Bij het afleggen van de eed komt ook het Statuut voor de Grondwet. Alleen daarom zouden we als Kamerleden juist meer aandacht moeten hebben voor het Koninkrijk.

Toen ik bijna 11 jaar geleden begon aan deze mooie portefeuille Koninkrijksrelaties had ik nog geen idee wat het Koninkrijk inhield. Mijn enige ervaring met de Cariben was één dag op Sint-Maarten met een cruiseschip. Maar we vonden het wel gelijk een prachtige plek!! Beginnend aan het Koninkrijk, alles lezend, maar vooral veel mensen sprekend, kom je tot de ontdekking hoeveel moois, maar ook hoeveel leed er op de eilanden is. Het heeft me gegrepen en heeft me ook nooit meer losgelaten en zal me ook niet meer loslaten.

Zelf op pad

De mooiste ervaringen waren toch wel de bezoeken aan de eilanden in het kader van het Inter Parlementair Koninkrijksoverleg (IPKO). De omgeving zien, de mensen spreken, maar ook zien hoe mensen leven. In latere jaren was ik als eigenwijs kamerlid ook zelf op pad op de eilanden met mensen die mij wisten te bereiken met informatie waarvan zij vonden dat ik dat moest weten of moest zien. Juist die ervaringen, buiten de officiële bezoeken, gaven nog meer kleur en invulling wat er aan de hand was op de eilanden.

Op basis daarvan schrijf ik deze beschouwing voor de toekomst van het Koninkrijk. Als we (en met ‘we’ bedoel ik alle landen in het Koninkrijk) vinden dat er een toekomst is voor het Koninkrijk moeten we daar ook voor kiezen. In veel debatten heb ik gesproken over het ‘cafetaria-Statuut’. Een Statuut waar landen al naar gelang het uitkwam, regels uit haalden en naar eigen voordeel uitlegden. En dan bedoel ik ook alle landen.

Zoals het nu is, leven we in een verstandshuwelijk waarin we soms blij zijn met elkaar, maar waarin, als het niet uitkomt, we elkaar ook de tent uitvechten. Onderlinge kritiek is absoluut niet verkeerd. Maar we zijn nu op een punt aangekomen dat we echt moeten gaan kiezen hoe nu verder. En dat zal dan met vier landen tezamen moeten. Dat maakt het weer extra lastig.

Gemenebest is de oplossing

Voor mij is de beste oplossing een Gemenebest Koninkrijk Nederland. Binnen dat Gemenebest bevinden zich vier onafhankelijke landen die op basis van wederzijdse afspraken zaken doen met elkaar. Die op basis van wederzijdse afspraken bevoegdheden door anderen kunnen laten uitvoeren. Zo kan bijvoorbeeld defensie nog steeds een verantwoordelijkheid van het Gemenebest blijven. Maar als landen moeite hebben om hun infrastructuur, onderwijs en mobiliteit op orde te krijgen, kunnen daar ook afspraken over worden gemaakt. Met die

afspraken zijn de verantwoordelijkheden duidelijk. Is duidelijk wie aansprakelijk is voor problemen die ontstaan en is ook duidelijk wie de problemen moet oplossen.

Landsaangelegenheid

Zo weet ik nog dat ik in 2014 tijdens een IPKO mijn zorgen uitte over mogelijke vluchtelingen vanuit Venezuela en de gevolgen voor de eilanden. Vanuit de Statenleden van de landen kwam toen de opmerking mijn kant op dat ik mij daar niet mee moest bemoeien, want: 'landsaangelegenheid'. Nu de problemen door de landen niet meer te hanteren zijn, is het opeens een 'Koninkrijkstaak'.

Een mooi voorbeeld van het cafetaria-statuut. Wie is nu wanneer waarvoor verantwoordelijk? Als we in 2014 het probleem gezamenlijk hadden opgepakt, waren we misschien niet zo diep in de problemen gekomen. Maar de ego's zijn soms groter dan het inzicht in het eigen kunnen. Pas als we duidelijk hebben hoe de verantwoordelijkheden liggen, kunnen we echt verder met het Koninkrijk. Voor mij blijft dat een Gemeenebest!

* * *

**Minister Van Engelshoven over advies
koloniale collecties en erkenning van onrecht**

'Als een land wil, geven wij geroofde cultuurobjecten terug'

OCW-minister Ingrid van Engelshoven

De oorspronkelijke bevolking van de koloniale gebieden is onrecht aangedaan door het tegen hun wil in bezit nemen van cultuurobjecten. Dit schrijft het kabinet in een reactie op het advies Koloniale collecties en erkenning van onrecht van de Raad voor Cultuur en de Commissie Nationaal Kader Koloniale Collecties. De commissie stond onder voorzitterschap van Lilian Gonçalves – Ho Kang You.

Caribisch erfgoedsspecialist en voormalig directeur van het Nationaal Archeologisch Museum Aruba, mr. Arminda Franken-Ruiz, schreef hierover op verzoek van het Genootschap Nederland-Aruba in november een beschouwing. 'Het advies over de omgang met koloniale collecties biedt toegevoegde waarde en voorziet in een praktische en evenwichtige aanpak van dit onderwerp.'

Eerste stap

De erkenning door het kabinet is een eerste stap in de zorgvuldige omgang met koloniale collecties, aldus een nieuwsbericht van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. 'Vanwege de ongelijke machtsverhoudingen tijdens de koloniale geschiedenis, is er vaak sprake geweest van onvrijwillig bezitsverlies van cultuurobjecten. Het kabinet wil een bijdrage leveren

aan het herstel van dit historisch onrecht door teruggave van cultuurgoederen aan landen van herkomst en het versterken van de internationale samenwerking op dit terrein’.

OCW-minister Ingrid van Engelshoven noemt het koloniaal verleden een onderwerp dat vele mensen nog dagelijks persoonlijk raakt. We moeten daarom zorgvuldig omgaan met koloniale collecties, zegt zij. ‘Ik vind het belangrijk dat de koloniale collecties toegankelijk zijn en vanuit verschillende perspectieven de daaraan verbonden verhalen vertellen. Dit kan ook een pijnlijke confrontatie met het onrecht uit ons verleden betekenen, een onrecht dat zich soms nog dagelijks laat navoelen. Geroofde cultuurgoederen horen daarbij niet in de Rijkscollectie thuis. Als een land dat wil, geven we het terug.’”

Onafhankelijke beoordelingscommissie

Een onafhankelijke beoordelingscommissie zal adviseren over een zorgvuldige omgang met koloniale cultuurgoederen. Zij beoordeelt of aan de hand van herkomstonderzoek voldoende kan worden vastgesteld of er sprake is van onvrijwillig bezitsverlies. Daarbij gaat het om verzoeken tot teruggave van cultuurgoederen die in rijksbezit zijn. Deze verzoeken moeten van een staat komen.

Het kabinet verkent verdere kennisuitwisseling en gezamenlijk onderzoek naar koloniale collecties met Indonesië, Suriname en het Caribisch deel van het Koninkrijk. Nederland zet bij deze gesprekken in op toegankelijkheid en duurzaam beheer van het cultuurgoed na teruggave. Nederlandse musea en het publiek zijn eveneens gebaat bij het delen van verhalen en kennis over de collecties en de koloniale geschiedenis.

‘Niet alleen roofterkunst’

Dr. Valika Smeulders, sinds juli 2020 hoofd geschiedenis van het Rijksmuseum, maakte deel uit van de commissie over de teruggave van roofterkunst. In een interview met NRC Handelsblad (dd. 30 januari 2021) vertelt zij dat de commissie de opdracht had te kijken naar wat voor beleid er nodig is om goed om te gaan met de delen van de collectie waarbij roof een rol kan spelen. De commissie heeft die opdracht verbreed.

Dr. Valika Smeulders (foto: Andy Kleinmoedig)

Smeulders: ‘Eigenlijk moet je het hebben over je hele koloniale collectie en als het gaat over landen in het Caribisch gebied, dan betreft dit vaak niet alleen roofterkunst. Toen de Europeanen daar aankwamen, waren er geen grote kunstwerken, zoals je die wel had in het gebied rondom de Indische oceaan. Tegelijkertijd zijn de objecten uit het Caribisch gebied die te maken hebben met koloniale geschiedenis wel relevant voor die landen om hun koloniale geschiedenis te kunnen vertellen. [...] Zo kwamen we uit bij het advies: kijk naar het onrecht uit die periode en kijk wat je nu kunt doen om dat onrecht weer recht te trekken’.

Het beeld dat in de media wordt geschetst dat er veel kunst teruggevraagd gaat worden, klopt volgens haar niet helemaal. 'Ik denk dat het eigenlijk wel meevalt. Er zijn nog geen officiële restitutieverzoeken gedaan, musea in Indonesië hebben zelf enorme collecties en er is niet meteen van alles dat direct terug zou moeten'.

* * *

Oproep Nationale ombudsman, Reinier van Zutphen, aan overheden binnen het Koninkrijk

'Knelpunten Caribische studenten wegnemen, deze jonge talenten zijn van groot belang voor de toekomst van de eilanden'

Onvoldoende voorbereiding, geen burgerservicenummer, uitgezonderd zijn van de Nederlandse zorgverzekering, wennen aan de Nederlandse samenleving en (studie)schulden. Dit zijn volgens een onderzoek van de Nationale Ombudsman, Reinier van Zutphen, de belangrijkste knelpunten waarmee Caribische studenten in Nederland te maken hebben.

Bijeenkomst Genootschap Nederland-Aruba

Het Genootschap Nederland-Aruba is voornemens om in april een digitale bijeenkomst te wijden aan de 'Kopzorgen van Caribische studenten', de titel van het onderzoek. Op basis daarvan richt ombudsman Van Zutphen zich tot de overheden binnen het Koninkrijk. 'Deze jonge talenten zijn van groot belang voor de toekomst van de eilanden. Het is belangrijk dat hun studie in Nederland een positieve basis vormt voor een succesvolle carrière thuis of in Nederland. Daarom hebben zij soms net dat extra steuntje in de rug nodig'.

Vol goede moed

(Overheids)instanties kunnen er, volgens hem, niet zonder meer vanuit gaan dat zij volledig zelfredzaam zijn en weten hoe de complexe Nederlandse samenleving werkt. Zij moeten de knelpunten waar Caribische studenten tegenaan lopen wegnemen. Ieder jaar beginnen ongeveer 1.600 jongeren uit Curaçao, Aruba, Sint Maarten en Caribisch Nederland vol goede moed aan een studie in Nederland. Helaas lopen veel studenten tegen allerlei blokkades aan en halen zij daardoor de eindstreep niet'.

Vaak gaat het al in de voorbereiding mis en eenmaal in Nederland lopen de Caribische studenten tegen hindernissen aan, zowel bij praktische zaken als huisvesting, zorgverzekering en de studie, maar vooral ook op cultureel vlak. Er is weinig aandacht bij docenten of medestudenten voor de specifieke problemen van deze groep Nederlandse studenten. Na afloop van hun studie blijven ze vaak zitten met een problematische studieschuld.

Van Zutphen: ‘Studeren in Nederland moet voor Caribische jongeren een bewuste keuze zijn. Niet iedereen is daarvoor in de wieg gelegd. Maar wie deze stap bewust wil maken, moet dan niet tegen allerlei blokkades aanlopen. Een goede voorbereiding op de eilanden is heel belangrijk. Ik wil daarom samen met de ombudsmannen van Curaçao en Sint Maarten in gesprek gaan met de overheden in het Koninkrijk om studenten veel beter voor te bereiden op de studie en op de Nederlandse samenleving’.

Nauwelijks studiekeuzebegeleiding

Het onderzoek 'Kopzorgen van Caribische studenten' is gehouden onder 624 (oud-)studenten uit het Caribische deel van het Koninkrijk. Er blijkt uit dat veel Caribische studenten vooraf, tijdens en na hun studie in Nederland, tegen verschillende problemen aanlopen. Ze krijgen nauwelijks studiekeuzebegeleiding, krijgen vooraf geen BSN, hebben geen recht op een Nederlandse zorgverzekering en zijn onbekend met belastingen en toeslagen, moeten wennen aan de Nederlandse cultuur en samenleving en bouwen vaak problematische studieschulden op.

De Nationale ombudsman roept in het bijzonder minister Ingrid van Engelshoven (OCW), staatssecretaris Knops (BZK) en hun collega's op de eilanden, op om alles te doen wat in hun macht ligt om de fasen voorafgaand, tijdens en na de studie in Nederland voor Caribische studenten zo eenvoudig mogelijk te maken. Reinier van Zutphen: ‘De voorbeelden zijn schrijnend. Als de knelpunten worden opgepakt, kan voorkomen worden dat aankomende Caribische studenten tegen dezelfde problemen aanlopen en kunnen zij met hun studie in Nederland een succesvolle start aan hun carrière geven’.

Totaalbeeld ontbreekt

Voor veel Caribische studenten is het erg wennen in Nederland. Vooraf missen zij een totaalbeeld: van de studie en hoe het is om te studeren, de cultuur, het klimaat, de taal en het belasting- en toeslagenstelsel. Alles is anders dan wat zij van huis uit gewend zijn. Ruim een kwart voelt zich slecht tot zeer slecht voorbereid op hun studie in Nederland.

De praktische voorbereiding moeten studenten al op de eilanden kunnen doen. Zaken moeten al vóór de studie digitaal geregeld kunnen worden. Dat is nu onmogelijk, omdat de studenten geen burgerservicenummer (BSN) hebben. Dat krijgen zij pas als zij zich in Nederland hebben ingeschreven in de Basisregistratie Personen (BRP). Gevolgen: inschrijven voor een opleiding kan niet, evenmin als het openen van een bankrekening.

Caribische studenten zijn uitgezonderd van de Nederlandse zorgverzekering. Omdat zij geen Nederlandse zorgverzekering hebben, komen zij niet in aanmerking voor zorgtoeslag. Al met al is de overgang naar Nederland groot. Niet alleen door de taalachterstand, maar vooral door het cultuurverschil. Onbekendheid met hun rechten en plichten versterkt het gevoel van vervreemding en onmacht. Daarbovenop hebben zij soms te maken met discriminatie en uitsluiting.

Ruim de helft van de ondervraagde studenten heeft studievertraging opgelopen, waarbij één van de voornaamste redenen psychisch van aard is. Een netwerk dat hen kan opvangen is er vaak niet en zelf om hulp vragen doen deze studenten niet zo snel. Instanties in Nederland lijken weinig doordrongen van de cultuurshock die Caribische studenten ervaren als zij naar Nederland komen. Een relatief groot aantal Caribische studenten maakt de studie niet af, wisselt meermalen van studie en/of loopt studievertraging op.

* * * * *